

Avtalsbilaga 4

Slutrapport för projekt inom Miljömiljarden, Stockholm stad

Diarienummer för ursprunglig ansökan: 452-5064/2004

Projektets nummer och namn: Nr 104 ”Tiomiljonerspotten”

Datum för slutrapporten: 2008-12-31

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
I Inledning	4
1.1 Beskrivning och syfte.....	4
1.2 Bakgrund och utgångsläge	5
2 Mål och resultat.....	6
2.1 Projekt mål och deras uppfyllelse.....	6
2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram.....	6
2.3 Projektets pådrivande roll.....	6
2.4 Tekniska lösningar	7
2.5 Attityd- och beteendeförändringar	7
2.6 Ej uppnådda mål.....	7
3 Projektekonomi.....	8
3.1 Bidrag och kostnader	8
3.2 Besparingspotential.....	8
3.3 Löpande kostnader.....	8
4 Arbetssätt.....	9
4.1 Projektorganisation	9
4.2 Samarbete mellan aktörer	9
4.3 Kvalitetssäkring.....	9
4.4 Kunskapsspridning.....	9
5 Erfarenheter	10
5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser.....	10
5.2 Framgångsfaktorer.....	10
5.3 Förvaltning av det genomförda projektet	10
5.4 Projektdokumentation och styrning	11
5.5 Följdåtgärder	11
5.6 Projektets replikerbarhet.....	11
6 Kontaktuppgifter	12
7 Bilagor.....	13
Bilaga I – Sammanfattat omdöme	14

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslöt under år 2003 att avsätta 1,0 mdkr för miljöinriktade insatser, den så kallade Miljömiljarden. Av dessa beslutades kommunstyrelsen att 1 procent (10 000 000 kr) skulle disponeras så att organisationer och skolklasser kunde söka medel för miljöprojekt. Syftet var att erbjuda organisationer, skol- och förskoleklasser att söka medel för att förverkliga goda idéer som förknippas med ett förebyggande miljöarbete och för att komma tillrätta med stadens miljöskuld. Miljöförvaltningen fick i uppdrag att bedöma och bevilja ansökningar enligt stadsledningskontorets anvisningar. En referensgrupp bedömde 117 inkomna ansökningar. 67 projektansökningar som uppfyllde satta kriterier beviljades bidrag av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under åren 2005-2008 genomfördes 60 projekt enligt individuella projektplaner. De övriga sju beviljade projekten startades ej upp på grund av brist på personella resurser eller finansierades på annat sätt.

Tiomiljonerspotten har möjliggjort för organisationer och skolklasser att förverkliga goda idéer som förknippas med ett förebyggande miljöarbete. Samtliga projekt har tydligt fokus på genomförande av Stockholms Miljöprogram. Erfarenheterna är genomgående positiva. Genomförandet har resulterat i minskad energianvändning, minskade kostnader för belysning, underhåll och avfallshantering. Projekten har bidragit till att öka kunskaperna inom kretslopp och hållbar utveckling, främst hos elever, barn och pedagoger/skolpersonal, samt till att förgröna staden, särskilt barns och elevers närmiljö.

En mängd aktörer har deltagit i genomförandet; miljöorganisationer, stadsdelsförvaltningar andra organisationer samt privata och kommunala skolor, personal, elever och föräldrar. Bidragen från Tiomiljonerspotten har i huvuddelen av projekten matchats med resurser från intressenter i projekten.

Projektet har bidragit till att utveckla goda exempel på replikerbara och kostnadseffektiva miljöprojekt inom staden. Ett flertal av de 60 projekt som genomförts är lämpliga att fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm.

Datum

Datum

Underskrift av ansvarig chef

Underskrift av projektledare

Namnförtydligande

Namnförtydligande

I Inledning

I.1 Beskrivning och syfte

Syftet med Tiomiljonerspotten var att erbjuda organisationer, skol- och förskoleklasser att söka medel för att förverkliga goda idéer som förknippas med ett förebyggande miljöarbete och för att komma tillrätta med stadens miljöskuld. Projekten skulle utveckla den egna verksamhetens miljöarbete, vara av engångskaraktär och inte ersätta den befintliga verksamheten. Projekten skulle också kunna fungera som modeller/ goda exempel för andra verksamheter i Stockholm.

117 organisationer, skol- och förskoleklasser sökte medel ur Tiomiljonerspotten. En referensgrupp bedömde samtliga ansökningar utifrån fem kriterier: kostnadseffektivitet, miljöeffekt, delaktighet, genomförbarhet och fortlevnad. 67 projektansökningar som uppfyllde angivna kriterier valdes ut och beviljades bidrag av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under åren 2005-2008 genomfördes 60 projekt enligt individuella projektplaner. De övriga sju beviljade projekten startades ej upp på grund av brist på personella resurser eller för att de erhållit finansiering från annat håll. 70% av det beviljade beloppet betalades ut efter att projektbeskrivning och parternas överenskommelse inkommit till förvaltningen. Resterande 30% betalades ut när projektets slutrapport inkommit och godkänts av Miljöförvaltningen. Samtliga projekt har regelbundet lämnat in tertiäl- och årsrapporter till Miljöförvaltningens projektledare, som administrerat, följt upp och innehaft en stödjande funktion till delprojekten. Samtliga projekt beskrivs i Bilaga 2 Projektkatalog Tiomiljonerspotten. Kortfattade beskrivningar av projekten återfinns även på Miljöbarometern <http://www.miljobarometern.stockholm.se/default.asp?mp=10P>

Bidragen har fördelat sig enligt nedan:

Bland mottagarna utgör skolpersonal och elever en stor andel, detta gäller såväl de kommunala som privata organisationerna. Exempel på sådana privata projektägare är: Håll Sverige Rent (miljöledning för skolor), Stockholms Naturskyddsförening (kunskapsuppbyggnad), Info:s Datordonation (återanvändning av datorer).

42 kommunala verksamheter delar på drygt 3 miljoner kr. De utgör cirka 2/3 till antalet och delar på 1/3 av bidragen från Tiomiljonerspotten. De kommunala projekten fördelar sig huvudsakligen på odlings-, trafik- och energibesparingsåtgärder med ett starkt inslag av konkreta pedagogiska aktiviteter för kunskapsuppbyggnad. Ofta involveras en stor andel av personal, elever och föräldrar.

19 privata organisationer delar på drygt 6 miljoner kr. De utgör knappt 1/3 till antalet, och delar på 2/3 av bidragen från Tiomiljonerspotten. Flera av dessa projekt riktar sig till ett stort antal mottagare. De privata organisationerna projekt har stor bredd och nyhetsvärde. Av de privata organisationerna är sex stycken skolor eller förskolor. I övrigt handlar de privata projekten om t ex. hållbar produktdesign, skolträdgård, kompostering, trafikbuller, innovativa aktiviteter för kunskapsuppbyggnad, film och stockholmskarta med miljöfokus.

Projektet har bidragit till att utveckla goda exempel på replikerbara och kostnadseffektiva miljöprojekt inom staden. Ett flertal av de 60 projekt som genomförts är lämpliga att fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm. Två slutseminarier där flera delprojekt har presenterat sina erfarenheter har genomförts under hösten 2008. En folder med tio goda exempel från projektet har tagits fram och distribuerats såväl digitalt som i tryckt version.

1.2 Bakgrund och utgångsläge

Kommunfullmäktige beslöt den 2 juni 2003 att i bokslutet för år 2002 avsätta 1,0 mdkr för miljöinriktade insatser, som t ex sanering av miljöföroreningar och för att undvika miljö- och hälsoskyddsproblem i framtiden. Av dessa beslutades i kommunstyrelsen den 2004-10-06 och 2005-06-15 att 1 procent (10 000 000 kr) disponeras så att organisationer och skolklasser kunde söka medel för miljöprojekt. Dessa medel fördelades genom Miljöförvaltningen som fick i uppdrag att bedöma och bevilja ansökningar enligt stadsledningskontorets anvisningar. Avtal ingicks mellan Miljöförvaltningen och stadsledningskontoret för hantering av 12 mnkr, varav 2 mnkr avsattes till lönekostnader för administration och uppföljning av bidragen.

2 Mål och resultat

2.1 Projektmål och deras uppfyllelse

Projektets mål var att samtliga påbörjade projekt slutförs enligt angivna mål i projektbeskrivningen och att få fram projekt som kan fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm

Projektmålen uppfyllelse:

Samtliga påbörjade projekt slutfördes i enlighet med angivna mål i respektive projektbeskrivning. Ett projekt påbörjades men inkom ej med slutrapport för projektet.

Målet att få fram projekt som kan fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm har nåtts. En rad av de 61 projekt som genomförts är lämpliga att fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm. En folder med tio goda exempel från projektet har tagits fram och distribuerats såväl digitalt som i tryckt version. Det finns betydligt fler exempel på projekt som är lämpliga att upprepas. Samtliga projekt finns beskrivna i bilaga 1 Projektkatalog Tiomiljonerspotten.

Projektets delmål var att med fokus på angiven tidsplan och mål följa upp samtliga delprojekt under våren 2006.

Delmålen uppfyllelse: Samtliga delprojekt följdes upp under våren 2006. Fokus låg på angiven tidsplan och mål.

Eget nyckeltal: Andel uppstartade projekt som slutförts: 100%

Eget nyckeltal: Andel uppstartade projekt som når sina miljömål och mål för delaktighet: 100% av de uppstartade projekten har huvudsakligen nått sina mål (se bilaga 1 Projektkatalog Tiomiljonerspotten).

2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram

De projekt som genomförts bidrar till att uppnå samtliga sex mål i Stockholms miljöprogram samt växthusgasprogrammet.

Projekten har verkat inom områdena: Energi, produkter, transporter, biologisk mångfald, effektiv avfallshantering samt inomhusmiljö. Några projekt har varit kommunikationsprojekt och bidragit till en ökning av medvetenheten kring miljö, biologisk mångfald, energifrågor, avfallshantering mm. Denna ökade medvetenheten bidrar till ett förändrat agerande och bidrar således indirekt till att uppnå målen i Stockholms miljöprogram samt växthusgasprogrammet.

2.3 Projektets pådrivande roll

Projektet har möjliggjort genomförande av miljöprojekt som inte annars skulle genomföras. Projektet har bidragit till att utveckla goda exempel inom staden gällande hur kostnader kan minska och energi kan sparas genom installation av moderna belysningssystem. De nya belysningssystemen använder mindre energi samtidigt som de har högre effekt samt har mindre kostnader för underhåll då de har längre livslängd. Energieffektiv omställning av

konventionell belysning har genomförts i tre verksamheter, varav två ägs av SISAB. Installation av modern belysning har även bidragit till en bättre arbetsmiljö.

2.4 Tekniska lösningar

Projektet har bidragit till att hållbara tjänster utvecklats vidare, t ex återanvändning av datorer och IT-produkter inom Stockholm, att ekologiska skolmåltider har fått större genomslag, att nya guide- och utbildningsmaterial inom området biologisk mångfald utvecklats för förskollärare, lärare, elever och barn.

2.5 Attityd- och beteendeförändringar

Undersökning av attityd- och beteendeförändringar har ej utförts inom ramen för projektet.

2.6 Ej uppnådda mål

Samtliga mål för projektet 10-miljonerspotten har uppnåtts.

3 Projektekonomi

3.1 Bidrag och kostnader

Tabell A

Beviljat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Total kostnad i kr (inkl. annan finansiering)
12000000	11180727	

Kommentarer till tabellen:

Tabell B

Post	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Utbetalning av medel	0	2568335	3916353	964614	1441997	
Konsulter	22	0	0	0	27000	
Informationsmaterial	9424	9424	0		86000	
Lokalkostnader	39000	72000	60000		84000	
Övriga utgifter	2007	10733	610	10400	16000	
Lönekostnad inkl. OH 1,5	240966	531164	518054	366615	184000	
Summa	313427	3191657	4495017	1341629	1838997	

3.2 Besparingspotential

Flera av de deltagande projekten har minskat sina kostnader.

3.3 Löpande kostnader

Efter projektens genomförande beräknas inte några driftkostnader.

Samtliga 67 projektägare uppger att eventuella driftkostnader kommer att ingå i ordinarie driftsbudget. En del av projekten, till exempel de som genomför energieffektiviseringar, får reducerade driftkostnader. Flera av de deltagande projekten har de facto minskat sina kostnader. Flera skolor, bland annat Blommensbergsskolan i Liljeholmen har moderniserat sitt belysningsystem. Detta sparar in över 1000 kr per klassrum och år i minskade elkostnader. Utöver det minskar underhållet av armaturerna vilket även det medför minskade kostnader för belysningen i skolorna.

De löpande kostnader som de genomförda projekten medför för vissa projektägare hanteras inom ram vid de respektive verksamheterna/enheterna/organisationerna.

Miljöförvaltningen som administrerat och följt upp delprojekten har inga löpande kostnader efter att 10-miljonerspotten avslutats.

4 Arbetssätt

4.1 Projektorganisation

Projektledare från projektstart Petra Schagerholm. Ny projektledare Helene Lindman från nov 2005 till projektavslut

För bedömning av inkomna ansökningar tillsattes en referensgrupp bestående av: Gunilla Eitrem Stadsledningskontoret, Nicolas Heyum Miljöcentrum för företag, Birgitta Sang Österholmsskolan, Magnus Sannebro Miljöförvaltningen, Yvonne Bergensund Miljöförvaltningen, Lotta Hansson Konsumentförvaltningen, Susann Östergård Miljöförvaltningen. Arbetstid ca. 1 % vardera.

Övrig projektorganisation: Tiomiljonerspotten har finansierat 67 projekt. Varje enskild projektägare har haft en egen projektorganisation.

4.2 Samarbete mellan aktörer

Projektägarna har samarbetat med flera aktörer, entreprenörer, mfl. Bland annat har SISAB varit involverad i flera projekt, och även bidragit med finansiering av till delprojekten kompletterande åtgärder.

4.3 Kvalitetssäkring

Projektet har kontinuerligt lämnat tertial- och årsrapporter till Miljömiljarden (stadsledningskontorets infrastrukturavdelning). Löpande avstämningar har gjorts med utsedd kontaktperson på Miljömiljardskansliet.

Projektägarna har kontinuerligt lämnat tertial- och årsrapporter till Miljöförvaltningens projektledare. Löpande avstämningar har gjorts med utsedd kontaktperson hos projektägarna.

4.4 Kunskapsspridning

Två slutseminarier har genomförts hösten 2008. Vid dessa seminarier har ett tiotal projektägare presenterat resultat och erfarenheter av genomförda projekt.

En informationsfolder med ett urval av de genomförda projekten har distribuerats elektroniskt. Deltagare på slutseminarierna samt Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått tryckta exemplar av informationsfoldern.

Kortfattade beskrivningar av delprojekten återfinns på Miljöbarometern <http://www.miljobarometern.stockholm.se/default.asp?mp=10P>.

Projektet har presenterats på Miljömiljardens arrangemang i Stadshuset.

5 Erfarenheter

5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser

Tiomiljonerspotten har möjliggjort för organisationer och skolklasser att kunna förverkliga goda idéer för miljöprojekt och förbättra förutsättningarna för en hållbar utveckling i Stockholm. En mängd aktörer har deltagit i genomförandet, bland annat: Privata och kommunala skolor och förskolor, miljöorganisationer (Naturskyddsföreningen, Håll Sverige Rent, Gröna Bilister), forskningsbaserade aktörer (Albaeco) och även små organisationer som Tekla Teaterförening, Älvsjöskogens vänner, Skärholmens fältskola, stadsdelar (17 st stadsdelsförvaltningar i staden har deltagit genom sina verksamheter) mm. deltar i projekten. Delaktigheten i projekten har genomgående varit hög och ofta involverat personal, elever, föräldrar, kringboende eller allmänhet. Bidragen från Tiomiljonerspotten har i huvuddelen av projekten matchats med resurser från intressenter i projekten.

Alla projekt har en tydlig koppling till stadens miljöprogram och dess miljömål. Projekten har ett starkt genomförandefokus och har verkat inom följande områden: Energi, produkter, transporter, biologisk mångfald, effektiv avfallshantering och inomhusmiljö. Flera projekt har fokuserat på kommunikation och kunskapsuppbyggnad och bidragit till att öka medvetenhet och kunskap om miljö, kretslopp, biologisk mångfald, energifrågor, avfallshantering hos elever, barn, pedagoger och övrig skolpersonal. Projektet har bidragit till att förgröna staden, särskilt barns och elevers närmiljö. Genomförandet har resulterat i minskad energianvändning, minskade kostnader för belysning, underhåll och avfallshantering. De allra flesta projektaktiviteterna fortsätter i projektägarnas egen regi efter avslutat projekt.

Erfarenheterna är genomgående positiva. Projekten upplevs av projektägarna ha gett ökad kunskap inom kretslopp och hållbar utveckling samt en tydlig kvalitetsförbättring för de inblandade – även arbetsmiljön har förbättrats i flera projekt. Deltagarna berättar att projekten bidragit till minskad energianvändning, minskade kostnader för belysning, underhåll, avfallshantering, fler växter och djur i omgivningen, ekologiska måltider av hög kvalitet och inte minst att beteendet har blivit mer miljöanpassat, såväl i verksamheterna som därhemma. Projekten har även haft andra värdefulla effekter. När barn, personal och föräldrar arbetat tillsammans för att nå sina projektmål har engagemanget ökat och känslan av gemenskap vuxit sig stark. Bidragen har satt fart på miljöarbetet i verksamheterna. Citat ”Bidraget från Tiomiljonerspotten har varit en draghjälp. Miljöarbetet har gått snabbare och tack vare bidraget har vi skapat en stabil grund som gör att vi kan fortsätta på egen hand.” Slut citat, Lola Bodin, Förskolan Gärdesbacken, Östermalm.

5.2 Framgångsfaktorer

Många av de genomförda projekten var efterlängttade, men hade ej tidigare genomförts eftersom finansiering saknats. Därav var förankringen hos de olika projekten i de flesta fall god.

5.3 Förvaltning av det genomförda projektet

När projektet är slutfört finns inte heller några pågående delprojekt. Alla delprojekt är avslutade och slutrapporterade. Huvuddelen av delprojekten drivs vidare hos respektive projektägare som en del av den ordinarie verksamheten.

5.4 Projektdokumentation och styrning

Projektdokumentation utgörs av slutrapport, projektkatalog samt folder med ett urval av goda exempel. Projektets insatser och arbete har kontinuerligt dokumenterats genom interna processdokument.

5.5 Följdåtgärder

5.6 Projektets replikerbarhet

Projektet har bidragit till att utveckla goda exempel på replikerbara och kostnadseffektiva miljöprojekt inom staden. Ett flertal av de 60 projekt som genomförts är lämpliga att fungera som modell och goda exempel för andra verksamheter i Stockholm. En folder med tio goda exempel från projektet har tagits fram och distribuerats såväl digitalt som i tryckt version.

6 Kontaktuppgifter

Helene Lindman

Miljöförvaltningen i Stockholm, enhet Miljöanalys

Telefonnummer: 08-508 28 856

Mobilnummer: 076 12 288 56

E-postadress: helene.lindman@miljo.stockholm.se

7 Bilagor

Bilaga 1 Projektkatalog Tiomiljonerspotten

Bilaga 2 Informationsfolder: Tiomiljonerspotten - Tio goda exempel

Bilaga I – Sammanfattat omdöme

Nr	Påstående	Instämmer				
		Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	Helt	Vet ej
1	De uppnådda resultaten överensstämmer med de tidigare angivna målen.	☐	☐	☐	☒	☐
2	Det genomförda projektet medför en positiv påverkan på miljön.	☐	☐	☒	☐	☐
3	Projektet bidrar till utvecklingen av ny teknik (t ex genom användningen av sådan teknik).	☒	☐	☐	☐	☐
4	Projektet har lett till attityd- och/eller beteendeförändringar.	☐	☐	☐	☐	☒
5	Projektet medför minskade kostnader (för drift och underhåll, t. ex. i form av energikostnader).	☐	☒	☐	☐	☐
6	Samarbetet med andra aktörer inom och utom staden har fungerat väl.	☐	☐	☐	☒	☐
7	Projektresultaten kommer till användning inom förvaltningen/bolaget, eller inom andra förvaltningar/bolag.	☐	☐	☐	☒	☐
8	Projektet är så bra att det bör upprepas (inte nödvändigtvis i samma förvaltning/bolag).	☐	☐	☐	☒	☐